

Vuit poemes

VLADIMIR HOLAN

Traducció de Jaume Creus

Coneixement

Si navega la vida seguint el curs del riu
i va la mort amunt contracorrent
ignorarem on és la desembocadura.

Si va la vida amunt contracorrent
i navega la mort seguint el curs del riu
llavors ignorarem on és l'origen.

NOTA. Vladimír Holan (Praga 1905-1980) començà escrivint poesia hermètica, com ara a *Ventall en deliri* (1926), per continuar en una línia de llenguatge experimental que feia fins i tot parlar les pedres. La guerra modifica el seu estil, i decidí cantar amb tota senzillesa a fi de ser entès per tothom. El 1948, prohibit pel govern comunista, es tancà a la seva casa de Kampa, a tocar del Vltava, i no deixà d'escriure poesia. Se seguiren els llibres *l'un rere l'altre* (*Sense títol*, 1963, *Toscana*, 1963, *Mozartiana*, 1963, *Progressant*, 1964, *Una nit amb Hamlet*, 1964, *Dolor*, 1965, *Un gall per a Escolapi*, 1970 i *Una nit amb Ofèlia*, 1973). És considerat el poeta txec més gran del segle XX.

El pi

I que és bonic aquest antic pi blanc
dels turons de la teva infantesa
que avui has tornat a visitar!...
Amb el seu xiuxiueig recordes els teus morts
i penses aleshores en quan et tocarà.
Amb el seu xiuxiueig et sents
com si haguessis escrit el darrer llibre
i ara et toqués callar i plorar
per fer que brollin les paraules...

Què ha estat la teva vida? Abandonar el conegut per l'inconegut.
I el teu destí? Et va somriure una sola vegada
i tu no hi eres...

Com?

Com viure? Com ser simple i ser-ho literalment?
Sempre he buscat la paraula
que només s'hagués pronunciat una sola vegada,
fins i tot la paraula que ni tan sols s'hagués pronunciat.
Hauria d'haver buscat paraules corrents.

Ni al vi sense consagrar
no se li pot afegir res.

Què devia llegir?

Què devia llegir aquella noia del llibre al tramvia?
Estant fora de temps, d'aspecte i fins de nom,
ja només li quedava sentiment, i aquest tremia amb tant fervor
que, si hagués parlat, hauria injuriat,
i si hagués alçat els ulls, hauria descobert
segurament la rebel·lió i la caiguda dels àngels...

Qui s'ha submergit en la poesia,
ja no en pot sortir.

Per a qui?

Se sentia tan assedegat
com una font que no en tingués prou amb l'aigua,
un llac amb el riu, una ampolla amb el vi... I quan es deia
que el present se succeeix massa de pressa
per no ser ja futur,
sentia que en tots dos l'home es pon igual,
si no és que pateix fins a l'absurd...

I si ho pateix, com és que no plora per a si mateix
com per a si mateixes, de vegades, sonen les campanes?

Però és que ho fa...

Però

El déu del riure i dels cants ja fa temps
que va tancar darrere seu l'eternitat.
Des de llavors només de tant en tant
retruny dins nostre un agònic record.
Però des de llavors només el dolor
no dóna mai la talla natural,
sempre és més gran que l'home
i tanmateix li ha de caber a dins del cor.

Nens

Hi ha nens... En realitat només hi són ells...
Puresa de cor, evidència d'un miracle
que se'ns nega als adults, encara que ens sorprengui,
guspires despreses del cor de la poesia.

Hi ha nens, en realitat només hi són ells.
No sé per què fan malbé llibres i titelles,
si només els nens són eterns
com el cant de l'alosa sobre la batalla de Slavkov.¹

1. Slavkov u Brna: Austerlitz.

Mort

Vas bandejar-la fa molt temps
i vas deixar-la fora, volent-ho oblidar tot.
Sabies que no hi era, en la música, i per això cantaves,
sabies que no hi era, en el silenci, i per això callaves,
sabies que no hi era, en la solitud, i per això t'estaves sol...
Però ¿què pot haver passat avui
per espantar-te com qui veu de sobte a la nit
un raig de llum sota la porta de la cambra del costat
on fa molt temps que ja no hi viu ningú?